

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
נלב"ע כ"ד ניסן תשע"ז

גליון
232

מסכת מגילה

פרק מגילה נקראת

מגילה דף ב'. יום ג' פרשת יחזי - צום י' טבת תשפ"ב

דף ב' - ע"א

משנה - בני הכפרים שאינם בקיאים בקריאת המגילה וצריכים להיכנס לעיר לשמוע קריאתה - הקילו עליהם אנשי כנסת הגדולה להקדים להקריאה ליום שני וחמישי, שבימים אלו בין כך נכנסים לעיירות לבית דין, ולא הטריחום חכמים שיבואו גם ביום הפורים, כדי שיהיו פנויים ביום הפורים להספיק מים ומזון לאחיהם שבכרכים לצרכי סעודת פורים (ועיי' הטעם למסקנא להלן דף ד').

מה שבני הכפרים מקדימים ליום הכניסה הוא מתקנת אנשי כנסת הגדולה שבימי מרדכי ואסתר, שאילו היו מתקנים שתהא נקראת רק ביום י"ד וט"ו אין כח בידי בית דין שלאחריהם לשנות זאת, שאין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם כן גדול ממנו בחכמה ובמניין. רמז תקנה זו במגילה:

לרבי יוחנן - 'לקיים את ימי הפורים האלה בזמניהם' ולא 'בזמנם', יתור י' וה' מלמד שתיקנו להם עוד שני זמנים בדומה לעיקר הזמן.

לר' שמואל בר נחמני - 'כימים אשר נחו בהם היהודים' ולא 'מים', לרבות שני ימים אחרים ודגמת ימים אשר נחו.

י"ג אדר כיון שהוא יום שבו נקהלו הכל להינקם מאויביהם בין בשושן בין בשאר מקומות אינו צריך פסוק לרבות שיהא ראוי לקריאה, שעיקר הנס היה בו.

'ולא יעבור' - מלמד שאין המגילה נקראת אחר ימי הפורים, כגון בט"ז וי"ז, ולכן בהכרח יש לרבות יום י"א וי"ב.

סתם משנתנו שהכפרים מקדימים ליום הכניסה גם בזמן הזה - כרבי עקיבא, אבל לרבי יהודה חכמים הקילו רק בזמן שהיו בית דין שולחים שליחים להודיע מתי קידשו ראש חודש ניסן ועושים המועדים לפי זה, אבל בזמן הזה שאין ישראל שרויים על אדמתם ולא יגיעו שלוחי בית דין אליהם כולם קובעים פסח שלושים יום מקריאת המגילה, ואם יקדימו הקריאה יכשלו חס וחלילה באכילת חמץ בימים אחרונים של פסח, ולכן אין מקדימים. (ולשיטת קמא דרבי יוחנן חכמים חולקים על עיקר תקנת בני הכפרים, ואיתיה).

דף ב' - ע"ב

תקנת בני הכפרים היא רק במקומות שביט דין קבוע בעיירות והכפרים נכנסים שם לבית דין, אבל במקומות שאין נכנסים אין קוראים אותה אלא בזמנה.

קביעות יום פורים לבני המוקפים בי"ד - שנאמר 'על כן היהודים הפרזים היושבים בערי הפרזות עושים את יום ארבעה עשר'.

קביעות יום פורים לבני המוקפים חומה בט"ו - שנאמר 'להיות עושים את יום ארבעה עשר לחודש אדר ואת יום חמשה עשר בו', ומה שהפרזים בי"ד מוקפים בט"ו, שאין לומר שיום ט"ו לא נאמר רק על בני שושן, שהרי גם שאר המוקפים ישראל הם וממדינות בין הודו ועד כוש שקיבלו עליהם ימי הפורים, וכיון שלא רמז הכתוב זמן של מוקפים ומצאנו שושן עושה בט"ו מסתבר שאותו היום תקנו גם למוקפים.

בני המוקפים חומה קורין רק בט"ו, ולא בי"ד ובט"ו שנאמר 'את' המפסיק בין יום י"ד לט"ו, ואין קוראים באחד מהימים שרוצים - שנאמר 'בזמניהם' - זמנו של זה אינו כזמנו של זה. 'והימים האלה נזכרים ונעשים' - הוקשה זכירה - קריאת המגילה, לעשיית משהתה ויום טוב, שיהא באותו זמן, וכיון שמצאנו פסוקים לעשיית ימי הפורים לפרזים ולמוקפים הוקבע זמן זה על זכירה.

כרכים המוקפים חומה קורין בט"ו, לתנא דמתניתין היינו מוקפים חומה מימות יהושע בן נון, שלומד גזירה שוה 'פרזי' 'פרזי' והיינו פרזים מימות יהושע בן נון, ולרבי יהושע בן קרחה היינו מוקפים חומה מימות אחשוורוש כמו שושן, שלא קיבל גזירה שוה של פרזי פרזי. בשושן קורין בט"ו אפילו שלא יודעים אם מוקפים חומה מימות יהושע בן נון, הואיל ונעשה בה נס.

'מדינה ומדינה ועיר ועיר' - כר"ך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נידון ככר"ך. (ולפי ה"א מינא, לתנא דידן: 'מדינה ומדינה' (מוקפאת) - לחלק בין מוקף חומה מימות יהושע שקוראים בט"ו, למוקף מימות אחשוורוש שקוראים בי"ד. 'עיר ועיר' (פרוזת) - לחלק בין שושן שקוראת בט"ו לשאר פרזי מימות יהושע שקוראים בי"ד. לרבי יהושע בן קרחה: 'מדינה ומדינה' - לחלק בין מוקף מימי אחשוורוש שקוראים בט"ו, למה שאינו מוקף מאז שקוראים בי"ד, 'עיר ועיר' - קשיא). שיעור סמוך לכר"ך שנידון ככר"ך - מיל, והוא המרחק שיש מחמתן לטבריה.

מגילה דף ג'. יום ד' פרשת יחזי - י"א טבת תשפ"ב

דף ג' - ע"א

כפל אותיות מנצפ"ך שכחו איזה באמצע תיבה ואיזה בסוף, ובאו נביאי הדורות (צופים) וחזרו ויסדו - פתוחים באמצע תיבה וסתומים בסוף.

'אלה המצות אשר ציוה ה' את משה' - שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה. מ"ם וסמ"ך שבלוחות כנס היו עומדים.

'ויקראו בספר בתורת האלוקים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא', תורת אלוקים - מקרא, מפורש - תרגום, שום שכל - הפסוקים, ויבינו במקרא - טעמים, ואמרי לה מסורת.

התרגום נשחק, וחזרו ותיקנו אונקלוס הגר תרגום של תורה מפי רבי אליעזר ורבי יהושע, של נביאים - יונתן בן עוזיאל מפי חגי זכריה ומלאכי.

כשגילה יונתן בו עוזיאל תרגום של נביאים נזדעזע ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה, יצאה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתרי לבני אדם, עמד יונתן בן עוזיאל ואמר: אני הוא שגיליתי סתריך לבני אדם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי, שלא ירבו מחלוקות בישראל - לפרש מקראות הסתומים.

ביקש יונתן בן עוזיאל לגלות תרגום של כתובים, יצאה בת קול ואמרה לו: דיך, משום שבספר דניאל נאמר קץ המשיח.

ארץ ישראל נזדעזע כשנתגלה תרגום נביאים משום שיש בהם דברים סתומים, כגון 'ביום ההוא יגדל המספד בירושלים כמספד הדדרימון בבקעת מגידון', שבלי התרגום אי אפשר להבין שכוונת המקרא לשני הספדים - כמספד אחאב בן עמרי שהרגו הדדרימון בן טבריימון ברמות גלעד, וכמספד יאשיה בן אמון שהרגו פרעה החיגר בבקעת מגידון.

'וראייתי אני דניאל לבדי את המראה, והאנשים אשר היו עומדי לא ראו את המראה, אבל צרדה גדולה נפלה עליהם ויברחו בהחבא' - האנשים הם חגי זכריה ומלאכי, ואף שלא ראו - שר שלהם שלמעלה (מולם) ראה ולכן חרדו.

דניאל עדיף מחגי זכריה ומלאכי - שהוא ראה, והם עדיפים ממנו - שהיו נביאים, והוא לא נשתלח לישראל בשום נבואה.

הנבעת פתאום אף שלא ראה כלום הוא מפני ששר שלו שלמעלה (מולם) ראה, ויקרא קריאת שמוע, ואם עומד במקום טיגופת ידלג ממקומו ארבע אמות, ואם אינו יכול - יאמר 'עזאז דבי טבחי שמינא מינאי'.

'משפחה ומשפחה' - להביא משפחות כהונה ולויה, שכהנים בעבודתם ולווים בדוכנם וישראל במעמדם מבטלים עבודתם ובאים לשמוע מגילה.

מבטלים תלמוד תורה לבוא ולשמוע מקרא מגילה, קל וחומר ממה שמבטלים עבודה שהיא חמורה מתלמוד תורה של יחיד.

'זיהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא והנה איש עומד לנגדו... ויאמר לא כי אני שר צבא ה' עתה באתי, ויפול יהושע על פניו ארצה', אף שאסור לתת שלום לחבירו בלילה שמא שד הוא - לא חשש לכך כיון שאמר 'אני שר צבא ה'', ואין לחשוש ששד הוא ומשקר - שהשדים אינם מוציאים שם שמים לבטלה.

אמר המלאך ליהושע: אמש ביטלתם תמיד של בין הערביים ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה, אמר לו: על איזה באת, השיבו: עתה באתי - על תלמוד תורה, מיד 'וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העמק' - שלן בעומקה של הלכה.

דף ג' - ע"ב

גדול תלמוד תורה של רבים יותר מהקרבת התמיד, שנאמר 'עתה באתי'.

נשים במועד מענות (הסדר) על המת - שכולם עונות כאחת, אבל לא מטפחות על ליבם, לרבי ישמעאל - הסמוכות למיטה מטפחות. בראשי חדשים בחנוכה ופורים - מענות ומטפחות, אך לא מקוננות (שאחת אמרת וכולם עונות אחריה), ותלמיד חכם בפניו מותר אפילו במועד קל וחומר בחנוכה ופורים.

כבוד התורה אפילו של יחיד עדיף מעבודה ומקרא מגילה, תלמוד תורה של יחיד קל מהם. מת מצוה עדיף:

מתלמוד תורה - שמבטלים תלמוד תורה למת מצוה ולהכנסת כלה.

מעבודה - שנאמר נזיר 'ולאחותו לא יטמא' אבל מטמא למת מצוה, וילפינן ליה מכאן אם אינו ענין (שלמדין כבר נלמד מ'לאביו') שאם היה הולך לשחוט את פסחו ולמול בנו ושמע שמת לו מת שלא יטמא, אבל מטמא למת מצוה.

ממקרא מגילה - שגדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה, שזקן ואינו לפי כבודו פטור מהשבת אבידה.

כר"ך וכל הסמוך לו וכל הנראה עמו נידון ככר"ך, סמוך אף על פי שאינו נראה - בנחל, נראה אף על פי שאינו סמוך - בהר.

כר"ך שנתיישב תחילה בבתים ולבסוף הוקף נידון ככר"ך ערי חומה, שנאמר 'בית מושב עיר חומה' - שנתיישב בתוך עיר חומה.

עיר גדולה היא כל שיש בה עשרה בטלנים ממלאכתם ומצויים בבית הכנסת, פחות מכאן נידון ככר"ך אף שהוא מקום שווקים ויש בו הרבה בטלנים ממקומות אחרים, כיון שאין בה עשרה קבועים.

כר"ך שחרבו חומותיו נידון ככר"ך, שנאמר 'אשר לוא חומה' - אף על פי שאין לו עכשיו. חרב מעשרה בטלנים שבו - אם חזר ונתיישב בעשרה בטלנים דינו ככר"ך.

מגילה דף ד'. יום ה' פרשת יחזי - י"ב טבת תשפ"ב

דף ד' - ע"א

לוד ואונו וגויי החרשים - מוקפות חומה מימות יהושע בן נון, ומה שכתוב שאלפעל ואסא בנו אותם - שנחרבו בימי פילגש בגבעה וחזר אלפעל ובנאו, ושוב נפל ושיפצם אסא.

נשים חייבות במקרא מגילה - שאף הם היו באותו הנס.

פורים שחל בשבת מעמידים מתורגמן לפני החכם לדרוש איגרת פורים ברבים, ולא גזרים דרשה אטו קריאה (שאסור שמוא יעביד המגילה ארבע אמות ברשות הרבים).

משה תיקן להם לישראל שיהיו שואלים ודורשים בעניינם של יום הלכות פסח בפסח, עצרת בעצרת, חג בחג.

חייב אדם לקרוא את המגילה בלילה ולחזור ולקרואה ביום, זכר לנס שהיו זועקים בימי צרתם יום ולילה, כמו שנאמר 'אלוקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי'. ויש לומדים זאת מהפסוק במדבר ארוממך (שנדרש לענין סג המגילה) 'למען יזמרך כבוד (ביום) ולא ידום (בלילה) ה' אלוקי לעולם אודך'.

דף ד' - ע"ב

חכמים הקילו על הכפרים להיות מקדימים ליום הכניסה - בשכר שמספקים מים ומזון לאחיהם שבכרכים.

ברשיא של המשנה נקט התנא סדר קריאת המגילה לפי סדר ימי החודש, ואחר כך סידרם לפי סדר ימי השבוע - שאם היה שונה ימי השבוע לפי סדר ימי החודש היה מונה אותם לאחוריו והיה עלול לדלג ולטעות.

חל י"ד אדר בערב שבת:

לת"ק דרבי - כפרים ועיירות גדולות מקדימים ליום הכניסה (א"י), ומוקפים בו ביום, שנאמר 'בכל שנה ושנה' - בכל שנה ושנה עיירות קודמות למוקפים.

לת"ק דרבי יוסי - מוקפים וכפרים מקדימים ליום הכניסה (א"י), ועיירות בו ביום, שנאמר 'בכל שנה ושנה' - בכל שנה ושנה עיירות ב"ד, וזמנם חלוק מזמנם של מוקפים.

לרבי ורבי יוסי - כפרים מקדימים ליום הכניסה, ועיירות גדולות ומוקפים בו ביום, שנאמר 'בכל שנה ושנה' - בכל שנה ושנה אין עיירות נדחו ממקומם, ואין המוקפים קודמים לעיירות.

חל י"ד אדר בשבת

כפרים מקדימים ליום הכניסה (א"י), מוקפים - קוראים ביום ראשון (ט"ו)

עיירות - לשיטת תנא קמא קוראים בערב שבת (א"י), לרבי הואיל ונדחו ממקומם מקדימים ליום הכניסה (א"י).

אין קוראים המגילה בשבת,

לרבה - משום שהכל חייבים בקריאתה ואין כולם בקיאים בזה, ומתוך שהוא בהול לצאת ידי חובה שמוא טלנו בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבידנו ארבע אמות ברשות הרבים, והיינו טעמא שביטלו שופר ולולב בשבת.

לרב יוסף - משום שעניניהם של עניים נשואות למקרא מגילה כדי לקבל מתנות לאביונים ולא אפשר בשבת.

כפרים שמקדימים ליום הכניסה גובים מהם הגבאים מתנות לאביונים ביום הקריאה ומתקלים לעינים, אבל שמחה של מאכל ומשתה אינה נוהגת אלא בזמנה (ד"ד).

מגילה דף ה' יום ו' פרשת ויחי י"ג טבת תשפ"ב

דף ה' - ע"א

מגילה בזמנה - לרב נקרא אפילו ביחיד, כיון שכולם קוראים אותה בו ביום יש פרסום נס אפילו ביחיד.

ושלא בזמנה - כגון כפרים המקדימים ליום הכניסה, ופורים שחל בשבת שקוראים בערב שבת, אין קוראים אלא בעשרה שצריך פרסום הנס. **לרב אסי** - בין בזמנה בין שלא בזמנה מצוה בעשרה.

משנה - עיר גדולה היא דווקא אם יש בבית הכנסת עבה עשרה בטלנים ממלאכתם שיהיו מצויים לתפילה, וגיזונים מן הציבור, פחות מכך הרי זה כפר.

אף על פי שאמרו שהכפרים מקדימים ליום הכניסה - מותרים ביום הקריאה בהספד ובתענית.

מקום שאין בני הכפרים נכנסים בשני וחמישי אין קוראים אותה אלא בזמנה.

כפרים מקדימים ליום הכניסה, אבל לא מאחרים - שנאמר 'לא יעבור'.

אין מונין ימים לשנים - שהאוסר עליו בקומם לשנה מונה שנים עשר חודש מיום ליום, ואינו מונה עוד י"א יום ששנת החמה יתירה על שנת הלבנה, וכן ימים נוספים להשלים החדשים החסרים, משום שנאמר 'לחדשי השנה' - חדשים אתה מונה לשנים ולא ימים.

שמונים שעות לחדשים - כגון האומר הרי זה גיטך אם לא באתי מכהן עד חודש זה, והיה חודש חסר, כיון שחשכה יום כ"ט אין אומרם עדיין הוא בתוך החודש שהיה חודש הלבנה הוא כ"ט יום ומחצה, משום שנאמר 'עד חודש ימים' - ימים אתה מונה לחדשים ולא שעות.

אלו מאחרים ולא מקדימים אם חלו בשבת: תשעה באב, י"ז בתמוז, ועשרה בטבת - שלאקדומי פורענותא לא מקדמינן / ימים הקבועים למשפחות להביא עצים שימנם עליהם כנדר - שעדיין לא הגיע זמנם / קרבן חגיגה ביום טוב והקהל - שאם יקדמום לא יצאו ידי חובתם כיון שעדיין לא הגיע זמן חיובם.

שלמי חגיגה מביאים ביום טוב, לבית שמוא לא סומכים עליהם - שסמיכה שבות היא, ויסמוך עליה מערב יום טוב שאינו סובר תיכף לסמיכה שחיתה. לבית הלל - יסמוך עליהם ביום טוב, שכיון שמתור להקריבם לא גזרו עליהם משום שבות.

עולת ראיה - לבית שמוא אינה קריבה ביום טוב, שאין בה צורך אוכל נפש, ו'לכם' כתיב ולא לגבוה, לבית הלל קריבה, ש'לכם' דורשים - ולא לנכרים.

מי שלא הביא קרבן חגיגה ביום טוב הראשון של שנה מביאה בשאר ימי הרגל וגם בשמיני עצרת, עבר הרגל ולא חג שוב אינו חייב. וגם לשבועות יש תשלומים כל שבעה.

שבועות שחל בערב שבת - לבית שמוא הסוברים שאין מביאים עולת ראיה ביום טוב יום טובא לאחר שבת, לבית הלל יום טובו בו ביום. חג שבועות בשבת - לפי כולם יום טובא אחר השבת.

דף ה' - ע"ב

רבי רחץ בההרסיא בשבעה עשר בתמוז.

כשהלל תשעה באב בשבת ביקש רבי לעקרו, שהואיל ונדחה לאחר השבת ידחה, ולא הודו לו חכמים (ויבי אלעזר אמר בשם רבי ותינא סתמם שרבי ביקש לעקור תשעה באב, ואמר לו רבי אבא בר ובדא שרק בשנה שחל בשבת ביקש לעקרו, ואמר רבי אלעזר: טובים השנים מן האחד).

עשיית מלאכה בימי הפורים: לפי הברייתא דרב יוסף אסור לבני העיירות ב"ד ולבני המוקפים ב"ט, שנאמר 'ומשתה יום טוב, שמחה - שאסור בהספד, משתה - שאסור בתענית, יום טוב - שאסור במלאכה. אך לא אחד ביומו של השני - אסור בהספד ותענית ומותר במלאכה. לרבה בריה דרבא - לא קבלו עליהם מתחילה שיהא פורים אסור במלאכה, והוא בכלל דברים המותרים שאחרים נהגו בהם איסור, ורק במקומות שנהגו איסור אסור, ורב קילל מי שזרע פשתן בפורים במקום שנהגו איסור, ולא צמח הפשתן.

רב נטע נטיעה בפורים, ושלושה דרכים בהיתורא: רב בטבריה ופורים שלו ב"ט (בדלה), ונטע ב"ד. ב. לרבה בריה דרבא (שתלי במנה) - במקומו של רבי לא נהגו איסור במלאכה. ג. נטע נטיעה של שמחה, כגון אילן שצילו נאה ואוכלים ומתענגים תחתיו במיני שמחות.

רבי קרא המגילה בטבריה ב"ט, שהיא 'רקת' המוזכרת בפסוק כעיר מוקפת חומה מימות יהושע בן נון. וחזקיה קרא בה ב"ד ו"ט, כיון שבצד אחד אין לה חומה אלא ים כינרת חומתה, ואמנם לענין בי ערי חומה ודאי לא בכלל מוקפת חומה היא שנתמשטה שמימיב, אך לענין

מגילה שלא נאמר 'חומה' אלא 'פרזים' ושאין פרזים - מוקפים, יש להסתפק האם 'פרזים' הוא לשון גילוי - וגם טבריה מגולה, או לשון שאינם מוגנות - וטבריה מוגנת.

קריאת המגילה בהוצל - ללישנא קמא קרא בה רב אבי ב"ד ו"ט, שספק אם מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, ללישנא בתרא ודאי מוקפת.

מגילה דף ו' . שב"ק פרשת ויחי , חזק י"ד טבת תשפ"ב

דף ו' - ע"א

חמת - רבי יוחנן אמר כשהיה נער שהיא טבריה, ונקראת כך על שם חמי טבריה, ושאל הזקנים והסכימו לדבריו, לרבא (רבה) זו חמי גדר.

שמת אדם גדול בבבל היו הספרדים בטבריה **מספידים**: גדול הוא בשוך (בכל ב"א ב"ש) ושם לו ברקת (טבריה), וכשהגיע הארון לקברו בטבריה קראו בשווקים: אוהבי שרידים (ישראל) יושבי רקת צאו וקבלו הרוגי עומק (בבלי העמוקה). וכשהסתלק רבי זירא (שגדל בבבל ואחר כך עלה לארץ ישראל, ומת בטבריה) פתח הספדן: ארץ שנער הרה וילדה, ארץ צבי גידלה שעשועיה, אוי נא לה אמרה רקת כי אבדה כלי חמדתה.

רקת - לרבי יוחנן זו ציפורי, שגבוהה כרקתא דנהרא (שפת הנהר) הגבוה מן הנהר. לרבא זו טבריה, כמאמר הספרדים ה"ל, ונקראת רקת שאפילו ריקנים שבה מלאים מצוות כרימון, וי"א רקת שמה ונקראת טבריה - לרבי ירמיה שיושבת בטיבורה של ארץ ישראל, לרבה שטובה ראייתה בגנות ופרדסים.

כינרת - זו גינוסר, שפירותיה מתוקים כקול כינור.

קטרוך - זו ציפורי, שיושבת על ראש ההר כציפור, והיתה בחלקו של זבולון, והיו בה ארבעה פרסאות זבת חלב ודבש (שהעיים היו אכלים תאים ודבש נוטף מהם והחלב זב מהם - ונעשה מנין חל של חלב ודבש), בעת שזבת חלב ודבש של כל ארץ ישראל היה כ"ב פרסאות על ה' פרסאות.

זבולון התרעם על מידותיו, הגם שצפורי שהיא ארץ טובה נפלה בחלקו, אפילו הכי שדות וכרמים חביב לו, אמר: ריבונו של עולם, לאחיי נתת להם שדות וכרמים ולי נתת הרים וגבעות, לאחיי נתת להם ארצות ולי נתת ימים ונהרות. אמר לו: כולן צריכים לך לחילזון העולה מן הים להרים, וכל הנוטל בלי דמים אינו מצליח.

ז'שפוני טמוני חול' שנאמר **זבולון**: שפוני - חלזון, טמוני - טרית (דג), חול - זכוכית לבנה היוצא מן החול. **שם יזבחו וזבחי צדק** - כשם שאסור גזל בעולה כך הנוטל בלי לשלם לזבולון אינו מצליח.

ועקרון תעקר - זו קיסרי בת אדום שיושבת בין החולות, והיתה אימא של מלכות (מטרופולין) - או משום שמגדלים שם בני מלכים או משום שהעמידו משם מלכים, והיא היתה יתד תקועה לרעה לישראל בימי יוונים, וכשגברה מלכות בית חשמונאי וניצחו היו קורין אותה 'אחית מגדל שיר'.

נאמר לגבי צור (ראשה של אדום) **והסירותי דמיו מפיו ושיקוציו מבין שיניו** - אלו בית במיא ובית גליא ראשי עבודה זרה של אדום. **ונשאר גם הוא לאלוקינו** - אלו בתי כנסיות ומדרשות שבאדום. **והיה כאלוף ביהודה ועקרון כיבוסי** - אלו תרטריות וקרקסיות שבאדום, שעתידיש שיי יהודה ללמד בהם תורה ברבים, ועקרון תהיה בית תלמוד כיוסי - ירושלים.

זיעעלו בני דן ויהודה עם לשם - זו פמיס משמש ירדן ויצא.

קיסרי וירושלים - אם יאמר לך אדם חרבו שתייהם או ישבו שתייהם אל תאמין, חרבה קיסרי וישבה ירושלים או להיפך תאמין, שנאמר 'אמלאה החרבה' - אם מליאה זו חרבה זו, או משום שנאמר ביעקב ועשיו - 'ולאום מלאום יאמץ'.

יוחן רשע בן למד צדק בארץ נכוחות יעול ובל יראה גאות ה' - אמר יצחק לפני הקדוש ברוך הוא: יריבוני של עולם יוחן עשיו, אמר לו: רשע הוא, אמר לו יצחק: אין אדם יכול ללמוד עליו צדק, אמר לו הקדוש ברוך הוא: עתיד להחריב ארץ ישראל, אמר לו: אם כן בל יראה גאות ה'.

'אל תתן ה' מאווי רשע זממו אל תפק ירומו סלה' - אמר יעקב לפני הקדוש ברוך הוא: יריבוני של עולם אל תתן לעשיו הרשע תאות לבו, זממו אל תפק מנחיריו - שגרממא של אדום לא יצאו להחריב העולם.

דף ו' - ע"ב

גרממא של אדם יש בה שלש מאות עטורי כתרם, ושס"ה דוכסים יש ברומי, ובכל יום יוצאים אלו לקראת אלו והורגים אחד מהם ולכך שורדים מלהעמיד מלך.

אם יאמר לך אדם יגעתי במצאה ולחית מחודד, או שאמר לא יגעתי ומצאתי - אל תאמין, יגעתי ומצאתי - תאמין. אבל שלא תשתכח התורה ממנו, או במשא ומתן - תלוי בסייעתא דשמיא, שיש יגע ואינו מוצא.

אל תתחר במרעים, לרבי יצחק - אם ראת רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרר בו, ולא עוד אלא שדרכיו מצליחים וזוכה בדיון, לרבי דוסתאי בר מתון - לא תאחז במעשי רשע להיות כמותו.

מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה במילי דשמיא, וצדיק גמור אפילו במילי דידיה, וליאביעית אימא - בשעה משחקת לו אסור להתגרות בו.

אשילאי של שון - כרך גדול של רומי, ג' מאות פרסה על ג' מאות פרסה, ויש בה שס"ה שווקים, קטן שבכולם של מוכרי עופות וגדול ט"ז מיל על ט"ז מיל, ומלך סועד בכל יום באחד מהם, הדר בה אפילו שלא נולד בה והנוולד בה אפילו שאינו דר בה - נוטל מזון מבית המלך, יש בה שלשת אלפים מוחצאות (שבכל אחד מהם) - וחמש מאות חלונות מעלים עשן למעלה מהחומה, ארבעת צדדיה - ים, הרים וגבעות, מחיצה של ברזל, אבנים דקות (חוליות) ומצולה.

משנה - **לקיים עליהם... בכל שנה ושנה** - לרבי אליעזר ברבי יוסי, מזה כל שנה ושנה אדר הסמוך לשבט, אך בשנה מעוברת כל מצוות חודש אדר נוהגות באדר ראשון, שאין מעבירים על המצוות. לרשב"ג - מה כל שנה אדר הסמוך לניסן, שמסמיך גאולה לגאולה, כך בשנה מעוברת המצוות נוהגות באדר שני, או שלומד אותה מ'לקיים את אגרת הפורים הזאת השנית' והיינו בחודש השני, ומכל שנה ושנה' לומדים שרק באדר שני ולא בשני אדרים.

י"ד וט"ו אדר א' - לפי כולם אסורים בהספד ותענית.

קריאת ד' פרשיות בשנה מעוברת:

לפי תנא קמא - לכתחילה באדר ב', ואם קראו באדר א' יצאו.

לרבי שמעון בן גמליאל - דווקא באדר ב', ואם קראו באדר א' חוזרים לקרוא באדר ב',

לרבי אלעזר ברבי יוסי - באדר א'.

מגילה דף ז' יום א' פרשת שמות י"ו טבת תשפ"ב

דף ז' - ע"א

לקיים את אגרת הפורים הזאת השנית - בתחילה קבעו בשושן, ובאגרות השניות קבעו בכל העולם כולו, (ולרשב"ג לעיל דף ו' - ללמד שמצוות אדר נוהגת באדר שני).

שלחה להם אסתר לחכמים קבעוני לדורות, שלחו לה קנאה את מעוררת עלינו בין האומות - שיאמרו שאנו שחמים להזכיר מפתלם, שלחה להם כבר כתובה אני על דברי הימים למלכי מדי ופרס, ושם הם רואים מה שאירע להם על ידי ישראל.

שלחה להם אסתר לחכמים - כתבוני בספר, שלחו לה 'הלא כתבת לך שלשים' - שלשים ולא רבעים, עד שמצאו הכתוב בחומש שמות - 'כתוב זאת זכרון בספר', לרבי אלעזר המודעי: כתוב זאת - מה שכתוב כאן ובמשנה תורה (שכל מה שכתוב בתורה נקרא כתב אחד), זיכרון - מה שכתוב בנביאים, בספר - מה שכתוב במגילה. לרבי יהושע: כתוב זאת - מה שכתוב כאן, זכרון - מה

שכתוב במשנה תורה, בספר - מה שכתוב בכביאים.

טומאת ידיים במגילות:

אסתר - לרבי שמעון מטמא, ושמואל סובר כרבי יהושע שלא ניתנה להיכתב וממילא אינה מטמא את הידים, ואף שברוח הקודש נאמרה - היינו לקרות ולא להיכתב.

קהלת - לרבי מאיר ורבי שמעון בן מנסיא אינה מטמא, שהיא חכמתו של שלמה, לרבי יוסי - מחלוקת (בית שמאי ובית הלל), לרבי שמעון - לבית שמאי אינה מטמא ולבית הלל מטמא.

שיר השירים - לרבי מאיר מחלוקת (בית שמאי ובית הלל), לרבי יוסי - לפי כולם מטמא.

רות - מטמא.

המקור שאסתר ברוח הקודש נאמרה:

לרבי אליעזר - 'ויאמר המן בלבו'. (ורבא פריך - סברא הוא שלא היה חשוב למלך כפותר, והגדיל הכבוד לעצמו).

לרבי עקיבא - 'ותיה אסתר נושאת חן בעיני כל רואיה'. (ורבא פריך - שכל אחד ואחד נדמים לו כאותו).

לרבי מאיר - 'ויודע הדבר למרדכי'. (ורבא פריך - שדברו כשרשית ומרדכי ידע שפה זו).

לרבי יוסי בן דרוסקמית - 'ובנהו לא שלחו את ידם' ואף במדינות הרחוקות. (ורבא פריך - שמה

שלחו שליחים להודיע זאת למרדכי ואסתר.

לשמואל - 'קיימו וקיבלו' - קיימו למעלה מה שקיבלו למטה. (לרבא - למקור זה אין פירכא, ועדיף על הקודמים).

לרב יוסף - 'וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים'.

לרב חמנן בר יצחק - 'וזכרם לא יסוף מזרעם'.

זמשלוח מנות איש לרעהו - שתי מתנות לאדם אחד. 'מתנות לאביונים' - שתי מתנות לשני אביונים.

רבי יהודה נשיאה שלח לרבי אשעיא רגל של עגל שלישי לבטן וקנקן יין, שלח לו שקיים כזה משלוח מנות.

דף ז' - ע"ב

רבה שלח למרי בר מר ביד אביי שק מלא תמרים וכוס מלא חיטים שהתייבשו בתנור שהקמח הזה מתוק לעולם, אמר אביי שמרי יאמר עליו מאמר העולם שכפרי שנעשה מלך אינו מוריד מעל ראשו הסל שהיה רגיל להוליך להאכיל בהמתו / מרי בר מר החזיר לרבה שק מלא ונגביל וכוס מלא פלפלים ארוכים / אמר אביי שרבה יאמר: אני שלחתי לו מתוק והוא שלח לי מר / אביי אמר: כשיצאתי מבית רבה הייתי שבע, וכשהגעתי לבית מרי בר מר הגישו לי שישים קערות של שישים מיני מאכל ואכלתי שישים חתיכות, ותבשיל האחרון נקרא צלי קדר, ורצייתי לכסוס הקערה אחריו - שאין העני יודע כמה הוא רעב, או שריווח מצוי בתוך המעיים לדבר מתוק.

אביי בר אבין ור' חנינא בר אבין היו מחליפים סעודות עם זה, שזה אוכל עם זה בשנה זו, ולשנה הבאה להיפך.

חייב אדם להשתכר ביין בפורים עד שלא ידע בין ארוך המן לברוך מרדכי.

רבה ורבי זירא סעדו יחדיו **סעודת פורים ונשתכרו**, קם רבה ושחט את רבי זירא, למחר ביקש רחמים והחיהו, לשנה הבאה לא רצה רבי זירא לשוב לסעוד עמו באומריו שלא בכל שעה מתרחש נס.

סעודת פורים שאכלה בלילה - אמר רבא שלא יצא ידי חובתו ש'ימי משתה ושמחה' כתוב, וכן אמר אמימר לרב אשי כששאלו מדוע התלמידים מאחרים מלבוא לבית המדרש ביום הפורים, שהוא משום סעודת סעודה אפשר לאכלה בלילה וכמימרא דרבא, ושנין זאת ארבעים פעם עד שהיה דומה לו כמונח בכיסו.

משנה . **אין בין מה שמותר ביום טוב למותר בשבת** אלא אוכל נפש בלבד. **מכשירי אוכל נפש** - לתנא קמא זה וזה שווים לאיסור, שנאמר 'הוא לבדו יעשה לכם', הוא - למעט מכשירי אוכל נפש, לכם - ולא לעכו"ם ולכלבים. לרבי יהודה מכשירי אוכל נפש מותרים ביום טוב, שנאמר 'לכם' - ככל צרכיכם, והוא' ממעט מגשויים שאפשר לעשותו מערב יום טוב, כגון אם נפגם הסכין בערב יום טוב שאסור לתקנו ביום טוב.

משנה . **אין בין יום הכיפורים לשבת** אלא שהמחלל שבת במזיד מיתנו בידי אדם - בית דין, וביום הכיפורים עונשו בכרת. ולענין שלומים כגון שהדליק גדיש - לתנא דמתניתין בשניהם פטור, וכדעת רבי נחוניא בן הקנה הוסבור ליום הכיפורים שכתב שאם נתחייב בנפשו פטור מן התשלומים, שקם ליה בדרבה מיניה נאמר אף בחיוב בידי שמים. ולחכמים - בשבת שמתתו בידי אדם פטור מתשלומים, אבל ביום הכיפורים שמתתו בידי שמים חייב בתשלומים.

כל חייבי כריתות שהיתרו בהם עדים **על הלאו שעמו ולקו בבית דין** - לרבי חנינא בן גמליאל נפטרו מידי כריתתם, שנאמר 'ונקלה אחיך לעיניך' - כיון שלקה הרי הוא כאחיק. לרבי יוחנן וחכמים חולקים עליו, ואמר רב בשם תלמידי ישיבת רב והיינו חכמים דמתניתין ששנו שעונש המחלל יום הכיפורים הוא בידי שמים, ומשמע שלא מהני מלקות שבידי אדם לפטרו מדין שמים. לרב נחמן - אין הוכחה מהמשנה שחלוקים חכמים על רבי חנינא בן גמליאל, שמשנתנו כרבי יצחק הסובר שאין מלקות בחייבי כריתות אף אם התרו בהם למלקות. לרב אשי - אמילנו אלא המשנה כרבנן שיש מלקות, אין הוכחה שלא כרבי חנינא בן גמליאל, שכוננת המשנה היא שעיקר חומר זדונו בכרת, אך באמת אם התרו בו למלקות ולקה נפטר מכרת.

מגילה דף ח' . יום ב' פרשת ויחי - ט"ז טבת תשפ"ב

דף ח' - ע"א

משנה . **אין בין מוּדר הנאה מחבירו למוּדר ממנו** **מאכל** אלא השאלת כלים שאין עושים בהם **אוכל נפש** (במקום שאין מכשירים כו"ב). שאם מכשירים כו"ב אסור בזה ובה שאם לא השאילו היה מחסר פרוסת האת (מאכל), ודריסת הרגל לרבי אליעזר הוסבור שאפילו דבר שאינו מקפיד עליו והיה מוותר לכל אדם אסור ליהנות ממנו, אבל כלים שעושים בהם אוכל נפש אסור בזה ובהז.

משנה . **אין בין נדרים** - '**הרי עלי'**, **לנדבות** - '**הרי זו'** אלא שבנדרים אם מתו או נגנבו או נאבדו חייב באחריותם, שנאמר 'ונרצה לו לכפר עליו' - מה שקיבל 'עליו' (הרי עליו) אחריות עליו ואין נדרו נרצה עד שיכתפך בראש קרבנו, אבל לענין כל תאחר שניהם שווים.

משנה . **אין בין זב הרואה שתי ראיות לרואה שלש** אלא קרבן, אבל לענין משכב ומושב וספירת שבעה שווים, שבכפסוק אחד מנה הכתוב שתי ראיות וקראו 'טמא', ובכפסוק אחר מנה שלש וקראו כך. ואין לומר להיפך שלעניין קרבן שווים וההבדל הוא בטומאת משכב ומושב וספירת ל' נקיים - שנאמר 'וכפר עליו הכהן לפני ה' מזובה'. רק מקצת זבים מביאים קרבן. ואין לומר להיפך שרק בב' ראיות מביא קרבן ולא בג' - שעד שלא ראה ג' כבר ראה ב'.

וכי ישיה הזב מזובה וספר לו שבעת ימים', 'מזובה' מיותר לדרוש - משיפסוק זובו ולא מזובו ונגעו, שאפילו שהוא מצורע מהגני ספירתו ולא אומרין שאין זו ספירה נקיה. וכיון שבכפסוק ספיר ה'מזובה' למדים שאף מצורע זב - שתי ראיות טעון ספירת שבעה. ואין לומר שהם למעט משבעה נקיים - שגם אם היה שותק היינו יודעים זאת מעצמנו, שאין לנו מקור לחייבו. ואין ללמוד זאת מקל וחומר שאם מטמא משכב ומושב (מהדרשה בכסף הקודם) ודיא שטעון ספירת שבעה - ששומרת יום כנגד יום תוכיח שטמאמה משכב ומושב ואינה צריכה ספירת שבעה.

דף ח' - ע"ב

משנה . **אין בין מצורע מוסגר למוחלט** אלא פריעת ראש ופרימת בגדים, שנאמר 'הוצרוע

אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע' - מי שצרתו תלויה בגופו טעון פריעה ופרימה והיינו מוחלט שכל זמן שלא נתרפא מהנגע טמא, אבל מוסגר צירתו תלויה בימים.

מצורע מוסגר מוחלט שווים לשילוּח חוץ לחומת העיר ולטומאה - שנאמר 'כל ימי אשר הנגע בו לטמא... מחוץ למחנה מושבו', ואין דורשים 'אשר הנגע בו' שדווקא מי שצרתו תלויה בגופו והיינו מוחלט - ש'כל ימי' לרבות מוסגר.

אין בין טהור מתוך הסגר לטהור מתוך החלט אלא תגלחתו וציפורים, שנאמר 'ויצא הכהן אל מחוץ במחנה והנה נרפא נגע הצרעת... ולקח שתי צפרים... וגלח את כל שערו' - מי שצרתו תלויה ברפואתו - מוחץ למחנה מושבו, ולא מוסגר שאין צרעתו תלויה ברפואת אלא בימים.

משנה . **אין בין ספרי תג"ך לתפילין ומזוזות** אלא שהספרים נכתבים בכל לשון ותפילין ומזוזות אינם נכתבות אלא בלשון הקודש. לרבי שמעון בן גמליאל לא התירו בספרים אלא

יוזגית (ועל דף ט'. דעת רבי יהודה).

בין ספרים ובין תפילין ומזוזות תופרה מהלכה **למשה מסיני** (ובמסכת מכות יש מי שמכשיר ספרי תורה שתרפה בשפתו), **ומטמאים את הידיים**.

מגילה דף ט' . יום ג' פרשת שמות - י"ז טבת תשפ"ב

דף ט' - ע"א

תפילין ומזוזות אינם נכתבות אלא בלשון הקודש. שנאמר 'והיו הדברים האלה' **בהוייתם** יהיו.

מקרא שהיה צריך לכתבו בלשון הקודש וכתבו בלשון תרגום או להיפך - במגילה (כגון 'ושמע תבגם המלך', 'וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן') אינה כשרה - שנאמר ככתבם וכלשונם, ושאר ספרים

כשרים (כך הנעמידו למסקנא את הברייתא, וראה בתוספות ושאר ראשונים כדעת מי מהתנאים היא שניה).

לרבי יהודה דברי רשב"ג **שלא התירו אלא יזוגית** היינו רק **בספר תורה**, משום מעשה בתלמי המלך שכתבו לו תרגום התורה, אבל בשאר ספרים אף יזוגית לא התירו.

מעשה בתלמי המלך שהכניס שבעים ושנים זקנים בשבעים בתים ולא גילה להם על מה הכניסם, ונכנס לכל אחד ואחד וצויהו כתבו לי תורת משה רבכם, נתן הקדוש ברוך הוא בלב כל אחד ואחד לכתוב באותם שינויים:

אלוקים ברא בראשית - שלא יאמר בראשית הוא שם ושתי רשויות יש).

אעשה אדם בצלם **ארה ואלהה** שם שפתם - ולא לשון רבים שלא יאמר כמה רשויות יש.

ויכל ביום **הששי** - שלא יאמר שעשה מלאכה בשבת.

זכר ונקבה **בראו** - ש'בראם' משמע ב' גופים.

ותצחק שרה **בקרובה** - שיאמר שלכן הקפיד עליה ה' ולא על אברהם.

כי באפם הרגו **שור** ובצרונם עקרו **אבוס** - שלא יאמר רצחנים היו.

ויקח משה... וירכיבם על **נושא בני אדם** - שלא יאמר משה רבכם לא היה סוס או גמל.

ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים **ובשאר ארצות** שלושים שנה וארבע מאות שנה - שהתחיל מנין השנים משנות ז' יצחק.

וישלח את **זאטוטי בני ישראל**, ואל **זאטוטי בני ישראל** לא שלח ידו - לשון חשיבות.

לא **חמד** אחד מהם נשאתי - ולא רק חמור.

אשר חלק ה' אלוךיר אותם **להאיר** לכל העמים, וילך ויעבוד אלוהים אחרים אשר לא צויתו **לעובדם** - שאם לא כך משמע אשר לא צויתו שיהיו.

ובמקום **ארנבת כתבו את צעירת הרגלים** - שאשתי נקראה ארנבת, שלא יאמר שחקו בי היהודים והטילו שם אשתי בתורה.

דף ט' - ע"ב

יפת אלוקים ליפת וישכון באהלי שם - יפיותו של יפת (לשון יזנית שהיא יפה מכל לשונות צאצאי יפת) יהא באהלי שם, לכן לרשב"ג התירו לכתוב ספרים רק בלשון יזוגית. והלכה כדבריו.

משנה . **אין בין כהן גדול משוח בשמן המשחה למרובה בגדים** אלא אם הורה בדבר שזדונו כרת ועשה כהוראתו שכהן המשוח מביא פה, שנאמר 'אם הכהן המשיח'. ולרבי מאיר גם מרובה בגדים מביא פה, שמרבים לו ממה שכתוב 'המשיח'. ולענין פר יום הכפורים ומנחת חבתין שניהם שווים לכולם.

אין בין כהן גדול שחזר לשמש אחר שהחליפוהו באחר מחמת שנפסל לכהן גדול שמינו תחתיו בשעה שהיה פסול אלא פר יום הכיפורים ומנחת חבתין שבכל יום, שאי אפשר להביא שתיים. אבל לענין שאר דברים גם זה שעבר דינו ככהן גדול ומשמש בשמונה בגדים, היינו לרבי מאיר, אבל לרבי יוסי אינו רואי לכהן גדול - משום איבה, ולא לכהן גדול - שמועלים בקודש של מורידים.

משנה . **בשעת היתר הבמות לא היה הפרש בין כמה גדולה (מובח של משה שהיה בנוב ובבעון) לבמת יחיד** אלא פסחים ושאר חובות שקבוע להם זמן, שכל שאינו נידר ונידב אינו קרב בכמת יחיד, אבל חובות שאין קבוע להם זמן כגון פר העלם דבר ושעיירי עבודה זרה של ציבור לא הקריבו אלא באהל מועד שבמדבר, והיינו שיטת רבי שמעון, אבל לחכמים כל הקרב באהל מועד שבמדבר קרב בכמה גדולה.

מגילה דף י' . יום ד' פרשת שמות - י"ח טבת תשפ"ב

דף י' - ע"א

משנה . **אין בין שילה לירושלים** אלא שבשילה אוכלים קדשים קלים ומעשר שני בכל מקום שיכול לראות משם את שילה, ובירושלים רק לפנים מן החומה, כאן וכאן קדשי קדשים נאכלים רק לפנים מן הקלעים.

כשחרבה שילה והתרו הבמות, כשחרבה ירושלים - לפי תנא דמתניתין קדושה ראשונה קדשה לשעתה ולעתיד לבא ולא הותרו הבמות, ונחלקו בזה התנאים בגמרא שיש אומרים שיש יצאק תתקדש לעתיד לבא אחר שנחרבה והותרו הבמות.

רבי יצחק אמר בתחילה שמעם קדושה בבית חזוני בזמן הזה, שסבר שאינו בית עבודה זרה (לא כמו הסובר שבנאה לשם עבודה זרה), וקדושה באשונה לא קידשה לעתיד לבא, ולכסף זוזר בו מפני המשניות שתנן שקידשה לעתיד לבא, ובאמת פלוגתא תנאים היא אם קידשה לעתיד לבא.

מקורם של הסוכרים קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא לעתיד לבא - שנאמר 'כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה', מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים, ומקשים מנוחה לנחלה מה מנוחה יש אחריה היתר אף נחלה יש אחריה היתר. והסובר קידשה לעתיד לבא - הכתוב קרא לירושלים נחלה שהיא לעולם.

רבי אליעזר אמר שמעם שכשבו בית המקדש השני עשו קלעים להיכל ולעזרה עד שנבנו חומותיהם, אך אין רהיה מכך שקדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא ועשו זאת שתהא קדושת היכל ועזרה כדי להקריב קרבנות, שאפשר שמשום צניעות בעלמא עשו כן.

קלעי ההיכל היו לפנים מעובי החומה שלא יכנסו הבונים לתוך ההיכל, ובעזרה היו בונים מבפנים.

רבי יהושע אמר שמעם שמקריבים אף שאין בית, ואוכלים קדשי קדשים אף שאין קלעים, ואוכלים קדשים קלים ומעשר שני אף שאין חומה - מפני שקדושה ראשונה קדשה לשעתה

מערכת סיכומי הדף היומי - מחודדים **ולחכת בזאת בזאת ברכת מזל טוב** נאמנה לגייסנו היקר חנר המערכת

הרב החסיד **אברהם אלימלך הריזל שליט"א** ולנוות ביתו תליט"א

לאירוסי בנס היקר והחשוב **הבחור אלטער בנימין גיינוש הי"ו** עב"ג תחי'

יהי רצון שיעלה הזיוג יפה לתפארת המשפחות החשובות ולבניין עדי עד

